

## I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

### ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Сергей Кулибаба, Геннадий Лисчишин, Ирина Лысак

*Винницкий национальный медицинский университет им. Н.И.Пирогова*

В исследовании было изучено отношение студентов к организации и содержанию процесса физического воспитания. Установлено, что только половину студентов в полной мере удовлетворены организацией физического воспитания в высшем учебном заведении. Выявлен недостаточный уровень «физкультурной образованности» студентов, который проявляется в нечетких представлениях о сущности здоровья и здорового образа жизни, о роли двигательной активности в формировании здорового образа жизни.

**Ключевые слова:** студенты, организация процесса, физическое воспитание.

### ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Sergey Kulibaba, Gennady Lischyshyn, Irina Lisak

*Vinnitsa National Medical University. Pirogov*

The study examined students' attitudes toward the organization and content of the process of physical education. Found that only half of the students are fully satisfied with the organization of physical education at the high school. Identified insufficient "sports education" students, which manifests itself in a fuzzy representation of the essence of health and healthy lifestyles, the role of physical activity in a healthy lifestyle.

**Key words:** students, the organization of the process in physical education.

### ШКІЛЬНА ТУРИСТИЧНА СЕКЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Валентина Курілова, Сергій Редько, Галина Бутенко, Володимир Шкура.

*Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.*

**Постановка проблеми.** Актуальність проблеми активізації рухової активності підростаючого покоління сумнівів не викликає, бо обмеження рухової активності негативно відбивається на розвитку та життєдіяльності школярів, і особливо школярів молодшого шкільного віку (1; 2; 6). З погляду на це, наразі школи стали активно залучати дітей різного віку до занять різними видами туризму (3; 5).

То ж метою наших досліджень було вивчення впливу занять у шкільній туристичній секції на динаміку показників розумової діяльності молодших школярів (показників пам'яті та уваги).

**Методи, організація досліджень.** Для молодших школярів міської школи було організовано роботу туристичної секції, в якій діти займались пішим туризмом, регулярно відвідуючи тренувальні заняття, спрямовані на фізичну, технічну та тактичну підготовку дітей до туристських походів. Ці діти склали експериментальну групу у кількості 17 чоловік (9 дівчаток і 8 хлопчиків). Контролем слугували однолітки у кількості 9 чоловік (5 дівчаток и 4 хлопчики).

Діти обох груп у перших числах вересня пройшли обстеження у шкільного лікаря, а також педагогічне тестування на предмет вивчення стану мнемічних та перцептивних функцій. Тестування проводили на початку навчального року щоденно упродовж тижня з понеділка по п'ятницю. Уподальшому проводили повторне тестування динаміки продуктивності уваги, помилок уваги, об'єму пам'яті та помилок пам'яті у кінці першої та другої половини I семестру та у кінці першої та другої половини II семестру.

Слухову мнемічну пам'ять досліджували за методикою «10 слів». Дітям зачитували ряд із 10 слів: пенал, молоко, стілець, тарілка, яблуко, дерево, телефон, карабін, після чого діти намагались відтворити весь ряд. Ми відмічали правильно названі слова та ті, де помилялись чи пропускали якісь слова. Потім знову

## I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

зачитували той самий ряд. І так три рази підряд. Орієнтиром у визначенні рівня слухової пам'яті дитини слугували наступні дані: низький рівень, якщо після першого читання відтворено 1-3 слова, після другого – 3-5 слів, після третього – 6-7 слів; середній рівень – перше читання – 4-6 слів, другого – 9-10 слів, після третього – 10 слів. Отримані дані оброблено за Стьюдентом.

**Результати досліджень та їх обговорення.** В таблиці №1 представлена динаміка показників уваги молодших школярів упродовж вчального тижня.

*Таблиця 1*

### Динаміка показників уваги та пам'яті молодших школярів упродовж навчального тижня під впливом занять шкільної секції з туризму.

Дні тижня	Продуктивність уваги		Помилки уваги	
	Контрольна група	Експериментальна група	Контрольна група	Експериментальна група
Понеділок	207,70 ± 8,90	266,61 ± 6,42	1,11 ± 0,19	1,01 ± 0,08
Вівторок	248,42 ± 7,60	261,42 ± 4,81	1,03 ± 0,08	1,39 ± 0,07
Середа	286,31 ± 9,81	320,61 ± 11,20	1,01 ± 0,08	0,90 ± 0,09
Четвер	236,50 ± 8,41	311,72 ± 4,12	0,82 ± 0,06	0,53 ± 0,04
П'ятниця	224,61 ± 11,7	286,51 ± 9,12	0,61 ± 0,03	0,50 ± 0,08
Субота	222,31 ± 16,8	260 ± 8,21	2,1 ± 0,09	1,03 ± 0,11
	Об'єм пам'яті		Помилки пам'яті	
Понеділок	6,20 ± 0,26	6,18 ± 0,23	1,51 ± 0,07	1,02 ± 0,18
Вівторок	6,22 ± 0,24	7,21 ± 0,21	1,41 ± 0,08	1,50 ± 0,09
Середа	6,69 ± 0,31	7,91 ± 0,27	1,53 ± 0,08	1,001 ± 0,08
Четвер	6,41 ± 0,28	7,71 ± 0,21	2,01 ± 0,08	1,01 ± 0,08
П'ятниця	5,01 ± 0,31	7,02 ± 0,21	2,20 ± 0,04	1,02 ± 0,11
Субота	5,32 ± 0,30	6,8 ± 0,19	3,89 ± 0,07	1,23 ± 0,05

*Таблиця 2*

### Динаміка показників уваги та пам'яті молодших школярів упродовж навчального тижня під впливом занять шкільної секції з туризму.

Час дослідження	Продуктивність уваги		Помилки уваги	
	Контрольна група	Експериментальна група	Контрольна група	Експериментальна група
Початок навч. року	380,98 ± 7,91	388,23 ± 7,81	1,81 ± 0,10	1,50 ± 0,19
Кінець 1-ї пол. I семестру (I етап)	455,11 ± 9,11	426,11 ± 8,78	1,31 ± 0,08	0,81 ± 0,06
Кінець 2-ї пол. I семестру (II етап)	439,91 ± 11,0	497,41 ± 10,1	1,60 ± 0,18	0,32 ± 0,02
Кінець 1-ї пол. II семестр (III етап)	436,51 ± 9,98	473,91 ± 8,76	2,82 ± 0,17	0,64 ± 0,03
Кінець 2-ї пол. 2 семестру (IV етап)	431,21 ± 6,80	488,12 ± 8,0	1,51 ± 0,09	1,30 ± 0,10
	Об'єм пам'яті		Помилки пам'яті	
Початок навч. року	6,01 ± 0,19	5,80 ± 0,21	2,09 ± 0,1	1,99 ± 0,1
Кінець 1-ї пол. I семестру (I етап)	6,01 ± 0,31	6,40 ± 0,29	1,61 ± 0,09	0,7 ± 0,06
Кінець 2-ї пол. I семестру (II етап)	5,60 ± 0,30	6,00 ± 0,30	1,42 ± 0,09	1,20 ± 0,08
Кінець 1-ї пол. II семестр (III етап)	5,20 ± 0,30	5,80 ± 0,40	2,70 ± 0,11	1,91 ± 0,10
Кінець 2-ї пол. 2 семестру (IV етап)	5,50 ± 0,30	6,00 ± 0,30	2,82 ± 0,23	1,41 ± 0,20

Як видно з представлених даних показники уваги дітей експериментальної групи уже через два місяці занять у шкільній секції туризму стають кращими у

## I. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

порівнянні з такими дітьми контрольної групи. До того ж діти експериментальної групи допускають і менше помилок уваги у порівнянні з однолітками контрольної групи. Слід зазначити, що втома, яка розвивається упродовж навчального тижня, більш виражена у дітей контрольної групи, про що говорить динаміка показника уваги. І помилок уваги діти експериментальної групи роблять менше.

Аналогічна динаміка спостерігається і щодо показника пам'яті. Його зниження мало місце на кінець навчального тижня, хоча воно було менш вираженим у дітей експериментальної групи у порівнянні з дітьми контрольної групи. Зафіксовано і менше помилок пам'яті у дітей експериментальної групи у порівнянні з ровесниками контрольної групи.

Результати досліджень щодо вивчення динаміки показників мнемічних та перцептивних функцій молодших школярів упродовж навчального року під впливом занять у шкільній секції туризму представлено в таблицях № 2

Як видно з представлених даних до кінця третього етапу в учнів контрольної та експериментальної груп спостерігається зниження продуктивності уваги. Має місце погіршення показників пам'яті (за даними об'єму та помилок), що більш виражено у дітей контрольної групи.

Погіршення розумової працездатності учнів продовжується до кінця навчального року. Та все ж слід відмітити більш високий рівень вивчених показників у дітей експериментальної групи. Так, до кінця навчального року продуктивність уваги школярів контрольної групи знизилася на 5,6%. Об'єм пам'яті учнів експериментальної групи збільшився порівняно з контрольною групою на 2,7%. Показники помилок уваги і пам'яті збільшились у дітей експериментальної та контрольної груп на кінець навчального року відповідно на 2,1% та на 15%.

Таким чином, розумова працездатність, учні експериментальної групи упродовж навчального року, була більш високою, порівняно з однолітками контрольної групи.

Фізичні навантаження під час занять у шкільній секції туризму створили сприятливі умови для переключення уваги, активного відпочинку нервової системи дітей, що сприяло покращенню їх розумової працездатності. То ж школам слід активно залучатися до туристської роботи і активно пропагувати туризм уже в молодших класах, що сприятиме зміцненню здоров'я дітей молодшого шкільного віку та підвищуватиме успішність.

**Подальші перспективи** досліджень будуть стосуватися вивчення впливу туристських походів у віковому аспекті.

### ЛІТЕРАТУРА.

1. Антропова М.В. Гиподинамия и здоровье детей / М.М. Антропова. – М.: Физкультура и спорт, 1991.
2. Гриньків М.Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) / Г.Г. Баранецький, Навчальний посібник. – Львів, НВФ «Українські технології». 2006. – 124 с.
3. Ильина Е.И. «Основы туристской деятельности» / Е.И. Ильина - М.: Проспект, 2000. - 416 с.
4. Краевский В.В. Научные исследования в педагогике и основные характеристики // Педагогика / 3-е изд-е. Под ред. И.И. Пидкасистого. – М.: 1998.
5. Марченко Г.Л. Оздоровительная эффективность различных вариантов туристского маршрута / В.В. Кожевников, А.Д. Попов. Материалы Всесоюзн. Конф. - М.:1990, с. 114 – 115..
6. Федотов Ю.Н. Спортивно-оздоровительный туризм. / И.Е. Востоков. – М.: 2004. – 300 с.

### **ШКІЛЬНА ТУРИСТИЧНА СЕКЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РОЗУМОВОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.**

Валентина Курілова, Сергій Редько, Галина Бутенко, Володимир Шкура.

*Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка.*

Стаття містить результати дослідження впливу занять у шкільній секції туризму на динаміку мнемічних та перцептивних функцій молодших школярів під впливом занять у шкільній секції туризму. Позитивний ефект був досягнутий уже на початку 2 семестру навчального року, що дає можливість стверджувати, що заняття у позашкільній секції покращують пам'ять та увагу учнів молодшої шкільної ланки.

**Ключові слова:** туризм, туристична секція, туристські походи, розумова працездатність.

### **ШКОЛЬНАЯ ТУРИСТСКАЯ СЕКЦИЯ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ УМСТВЕННОЙ РАБОТОСПОСОБНОСТИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ.**

Валентина Курилова, Сергей Редько, Галина Бутенко, Владимир Шкура.

*Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко.*

Статья содержит результаты исследования влияния занятий в школьной секции туризма на динамику мнемических и перцептивных функций младших школьников под воздействием занятий в школьной секции туризма. Позитивный эффект был достигнут уже в начале 2 семестра учебного года, который дает возможность утверждать, что занятия во внешкольной секции улучшают память и внимание учеников младшего школьного звена.

**Ключевые слова:** туризм, туристическая секция, туристские походы, умственная работоспособность.

### **SCHOOL TOURIST SECTION AS MEANS OF INCREASE OF MENTAL CAPACITY OF RISING GENERATION.**

Valentine Kurilova, Sergey Redko, Galina Butenko, Vladimir Shkura

*Glukhiv National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko.*

The article contains the results of research of influence of employments in the school section of tourism on the dynamics functions of junior schoolchildren under act of employments in the school section of tourism. A positive effect was attained already at the beginning of 2 semestry of school year, that gives an opportunity to assert that employments in an out-of-school section improve memory and attention of lower boys of junior school.

**Key words:** tourism, tourist section, tourist hikes, mental capacity.